

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

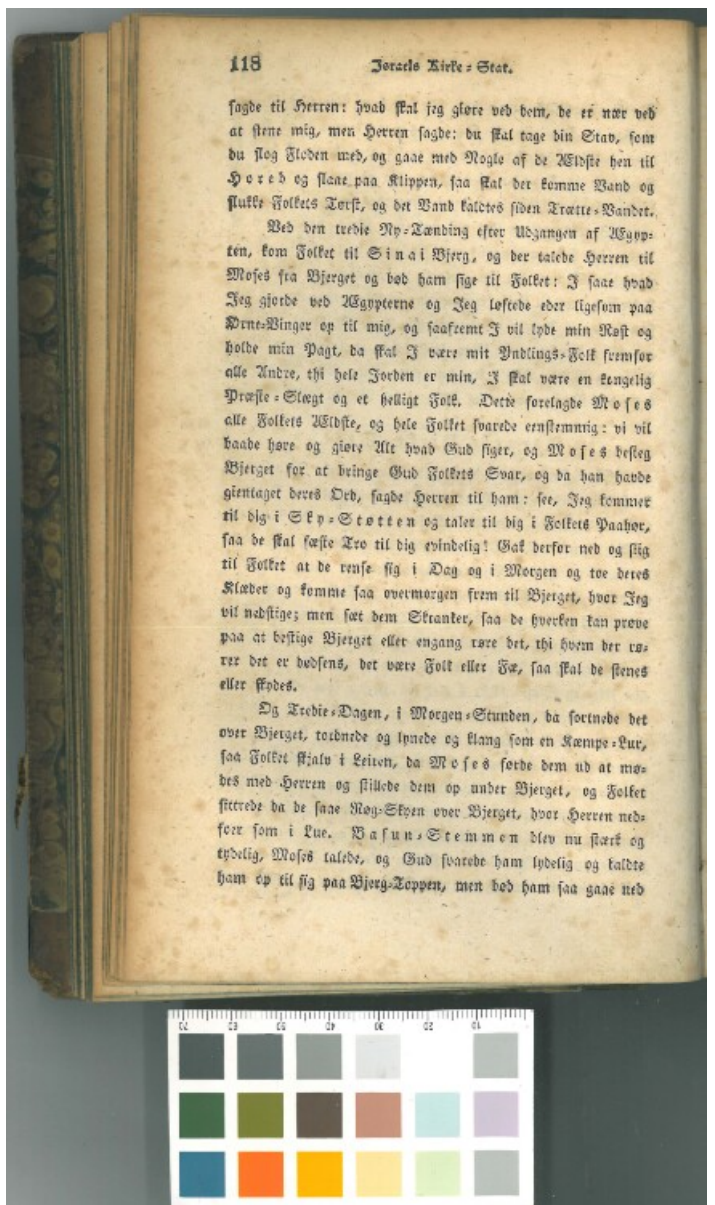
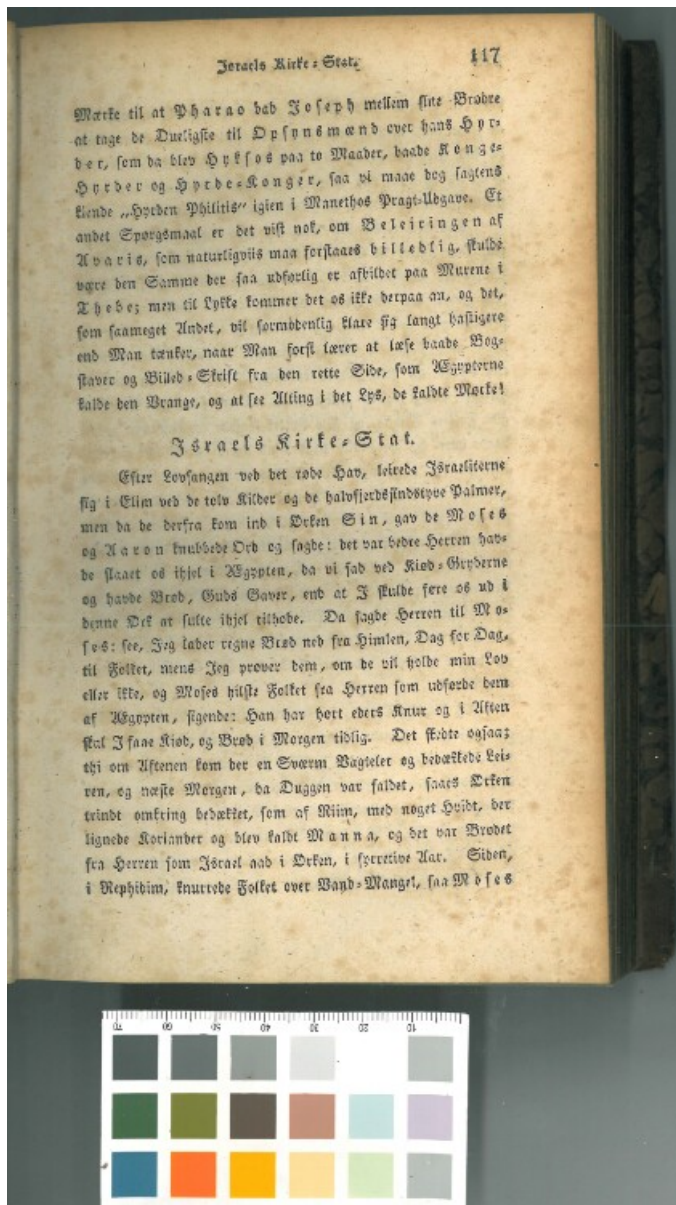
Titel: Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 117. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm5463/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

igien og hindre Folket fra at fornaste sig og trænge frem til
Miserat.

Da nu Moses var kommet ind til Folket, talde Herren
til dem som følger: Jeg er Herren din Gud, som ud-
førde dig af Slaveriet i Egypten, du maa ingen Guder have
uden Mig!

Du maa ikke gjøre dig nogen Støtte eller nejst Billede
af hvad der er oppe i Himlen eller nede paa Jorden eller i
Bakkerne under Jorden, at tilbede eller dyrke; thi Jeg, Herren
din Gud, er en nidkær Gud, som gjengjælder blandt mine
Sjænder Hævnene i troede og fjæde Lødd derved Fædres Sværd,
men er naadig i tusinde Lødd mod mine Bønder som holde
mine Lovel.

Du maa ikke flase med Herrens din Guds Navn, thi
Herren din Gud afløser aldrig dem der flase med Hans Navn.

Hvæl paa at holde Hvile-Dagen hellig! Der er sex Søg-
ne-Dage, paa hvilde du skal gjøre alle dit Arbeid, men den
syvende Dag er Hvile-Dag for Herren din Gud, og paa den
skal du lade intet Arbeid gjøre, ei heller din Søen og din Dants-
ter, din Karl og din Pige, din Dre og din Hæn og alle dit
Kvæg, ei heller den Fremmede, du husk; thi paa sex Dage
gjorde Herren Himlen og Jorden og Havet og alle hvad der
er i dem og paa den syvende Dag hvilede Han, derfor har
Herren velsignet den syvende Dag og helliget den.

Held din Fæder og din Moder i Her, at det kan gaae
dig vel og du kan blive gavnfuld i det gode Land, som Herren
din Gud giver dig!

Du maa ikke myrde!

Du maa ikke bryde Ektefæll!

Du maa ikke stjæle!

Du maa ikke vitne falsk om din Næste!

Du maa ikke seelange din Næstes Kone hans Hus,
eller hans Jord, hans Karl eller hans Pige, hans Dre eller hans

Åsen, eller Noget af hans Kong, eller Noget af din Næsres Eiendom!

Da sagde det bærende Folk til Mose: nei, tal du til os og lad ikke Gud tale til os, saa vi døer, men Mose sagde til dem: tager I mig til eder, thi Herren er kun kommet til en Prøve, for at Hans Fyrigt kan være over eder, saa I ikke flygte. Folket blev nu staaende langt borte, mens Mose gik hen til Støben, hvor Gud var, og Herren sagde til ham: tal du til Jakobs Huns og kundgør Israels Børn: I har nu set at Jeg talde fra Himlen til eder, gjører nu ikke eder selv Guder enten af Sølv eller Guld! Hvor Jeg bestemmer Offer-Støben og læser Velsignelse, skal du gjøre mig et Guld-Ålter at slagte Faar og Kalve paa og til du gjøre et af Stjern, da maa de ikke være til hugne, thi naar dit Hugges-Jern gaaer over dem, er de befæmte. Du maa ikke gjøre Trapper op over mit Ålter, thi din Stam maa ei være over det*!

Saaledes sit da det Israelske Folk sin betemte Grund Lov og Mose fik deres Kundmager til paa Herrens Begne at ordne og indrette Alt derved, som han ogsaa gjorde; men dog var det langt fra at Folket med Guds blev Herrens tre og Mose lydige, saa ingen Lovgiver har havt en saadan Kamp at bestaae, for at en selvvaarig Høede at danne et borgerligt Selskab. Vandringen i Ørken forlangede sig derfor til en heel Menneske-Ålder, uden at dog Folket havde mindste Ret til at besvare sig derved, da de ikke blev, mens Mose var paa Været hos Herren, nemlig Aaron til at skabe dem en Guld-Kalve som de forgubede, men vægrede sig siden haardtakkede ved, paa Herrens Befaling, at rulle ind i Landet, Gud havde lovet Abraham.

Israel havde nemlig, i det andet Aar efter Udgangen,

*) Moses II. 16-17. 19-20.

deres Lide i Kabaes nær ved Canaans Grændser, og derfor sendte Mose, efter Guds Befaling, tolv Hæders-Mænd, En af hver Stamme, ind at se Landet og tage Besked saavel om dets Lidelighed som om Indbyggernes Tilstand. Disse tolv Spas-Mænd eller Spediteer trængte først til Herrens høit Abraham laar, og til Gophnes eller Deus-Dalen, og kom saa tilbage med en Prøve af Landets Frucht, nemlig Feigen, Gram-Øster og Vintruet, men drogte en mundtlig Besked der gjorde et frygteligt Oprør i Leiren. Det er tilvise et Land, sagde de, som flyder med Melk og Høring, men det er en reet Umulighed for os at indtage det, thi det er fuldt af faste Støder med heie Væere og stribare Fjell; og vi har endogsaa mødt Herrens, Aaraks Børn, saa store at vi saar ud som Græs-Høpper ved Siden af dem. Derefter blev Folket som de var forvirrede, hulede og grød hele Natten og knurrede imod Mose og Aaron, sigende: giv vi var borte i Egypten eller giv vi maatte døe i Ørken, istedenfor at Herren vil have os til at falde for Sverdet, saa vere Rorer og Børn blive Trælle, og vi maatte heller gaae tilbage til Egypten. Ja, raabte nu den En i Munden paa den Anden, kom lad os lifse os en Gørding og søg Egypten! Mose og Aaron kastede sig paa deres Ansigt for Herrens Dine, og To af Spediteer, Disa Nans Son, hvem Moses kaldte Josua (Jesus), af Ephraims og Galeb Josphannes Son af Juda Stamme, som ogsaa fra Fjell af havde epmun-tret Folket, gjorde nu Megge deres Øre for at stille dem tilfreds, sigende: det er et deligt, overmaade deligt Land, og naar Gud kun ynder os, kan han jo sagtens føre os bvirtid, værre derfor ikke gienstrubige imod ham og stygter ikke for Lands-Folket, thi dem kan vi øde op i et Maaltid, deres Lid er forbi og Gud er med os! Det hald imidlertid see ikke, Balderet blev ved og Folket frej som med en Mund, at de skulde ste med ihjel.

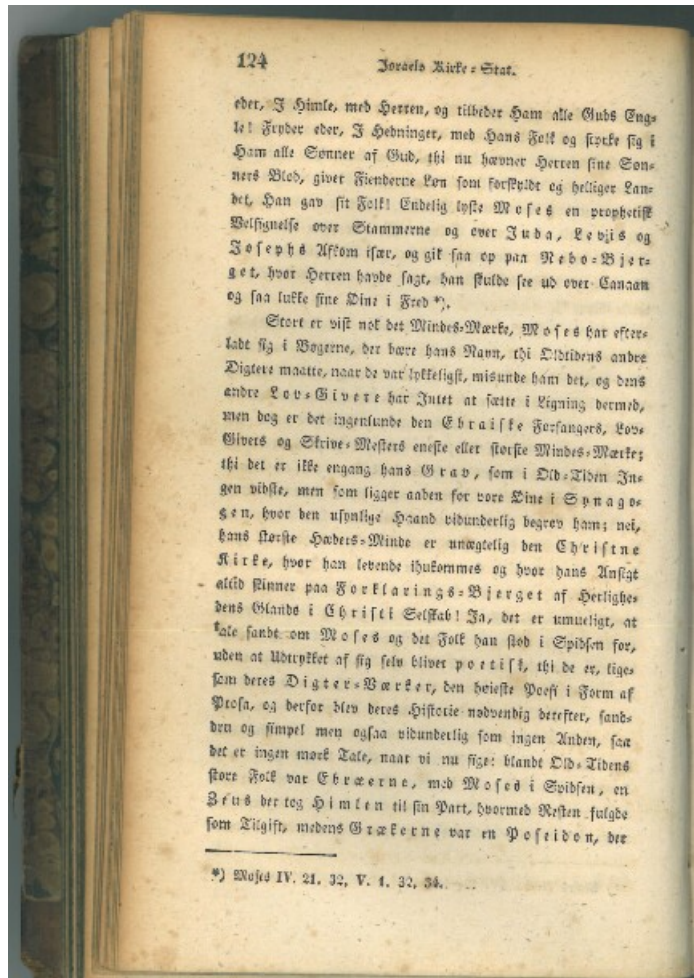
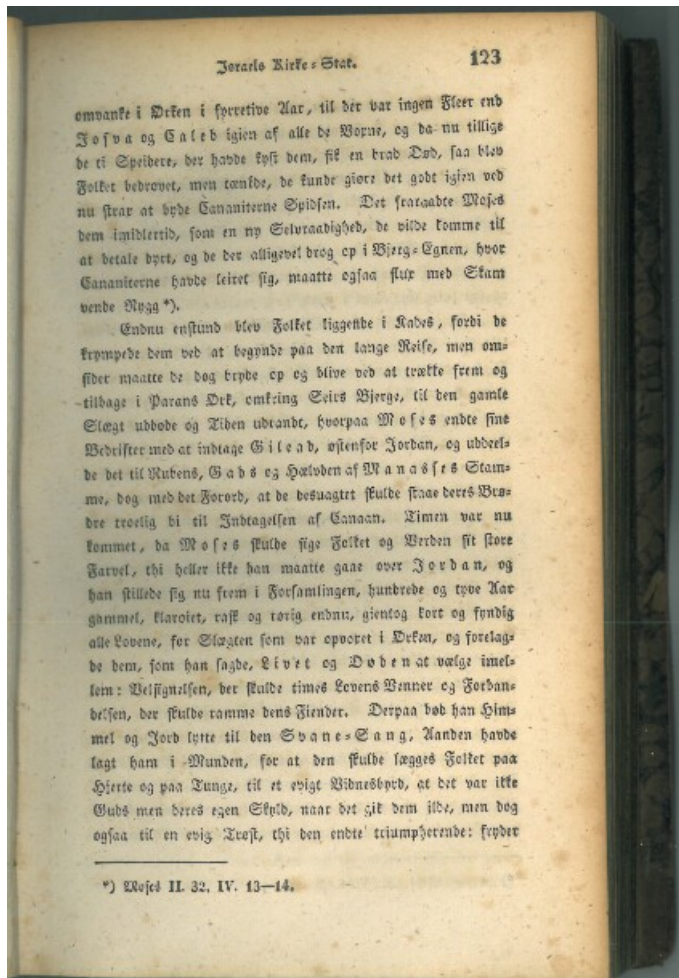
Da kom Herrens Hæderlighed tilfjæne over Tabernaklet og Herren sagde til Moſes: hvortil skal dette Folk blive ved at epirre og at mistro mig, til Trods for alle de Tætte, Jeg har gjort iblandt dem! Lad mig helle ſaae dem ihjel og ødelægge dem og giere et ſkort Folk, meget ſjæere end dette, af dig og din Faders Huud!

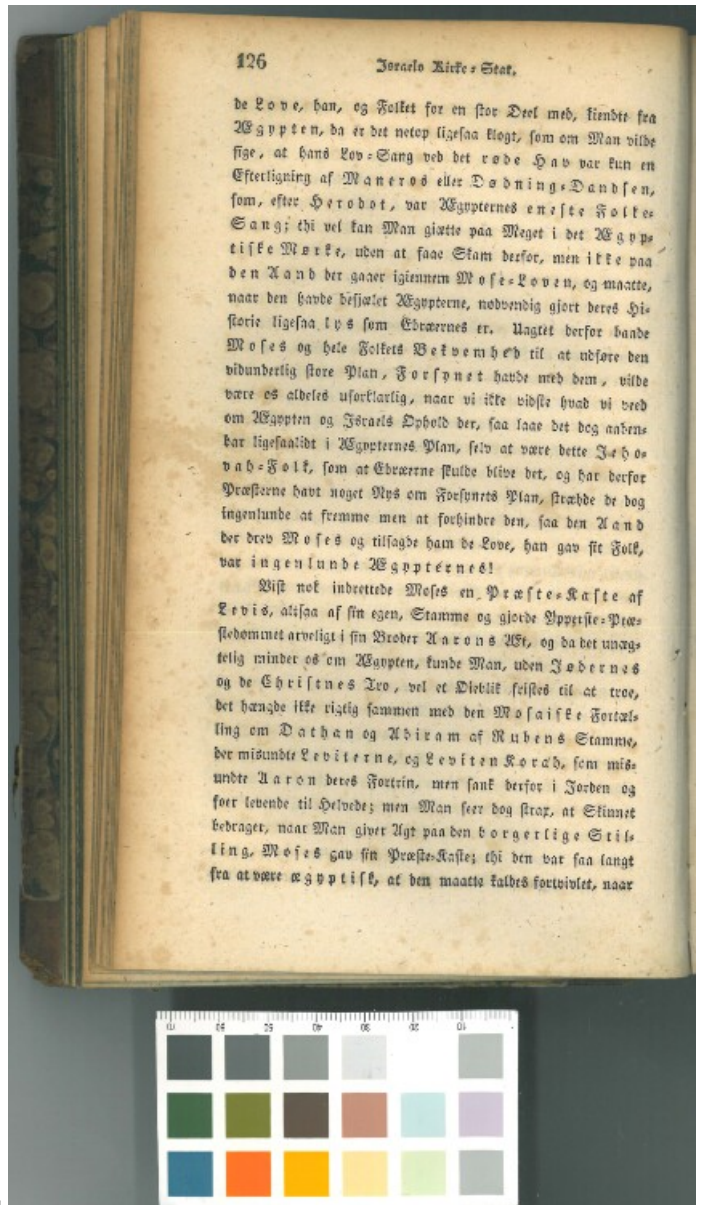
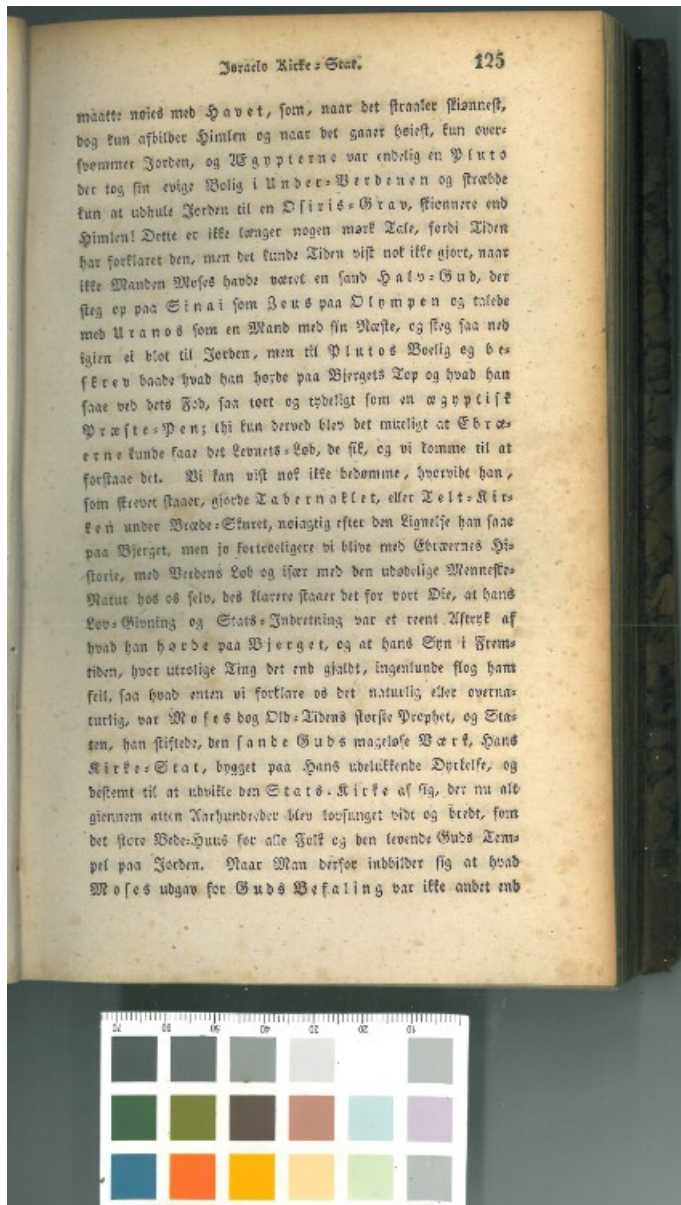
Nei, ſagde Moſes, lad Egypterne dog aldrig ſpørge det thi ſra dem har Du med Vælde abſkrevet dette Folk og alle Folkene her trindt omkring har hort at Du, Herre, er med dette Folk og gaer viefenfelig i Spidfen for dem, i en Elys Stotte om Dagen og i en Ild-Stotte om Natten, og gaer Du nu hen og ødelægger dette Folk i Vand og Grund, da vil alle Folk, ſom herde dit Navn nævne, ſtemme op og ſige: I te h o v a h nægtede ikke at føre Folket ind i det Land, han havde tilſvoret dem, derfor bogtes han dem i Ørten! Derfor, Herre, viis dig i din Kraft, ødeløsende ſom Du ſagde: langmodig er Herren og ſaare barmhertig og ſandtru, han forlader Synd og Uret, enddog han ingeniunde fritiender den Skyldige, men blunſer Fædrenes Spæde paa Børnene i tredie og fjerde Led!

Velan, ſagde Herren til Moſes, Jeg vil væte dem naar dig efter dit Ord, men ſaaſandt Jeg lever og mit Navn er levende og min Hæderlighed ſal ſjule Jordan, da ſal Ingen af de Mand ſom ſaae min Hæderlighed og ſaae mine Tegn i Egypten og i Ørten, og har nu ſuifet mig ti Gange og vil ikke lode min Noſt, Ingen af dem ſal ſe det Land, Jeg tilſvør deres Fæder, men deres Børn, ſom ved endnu ikke Førelſel paa Gødt og Ondt, de unyndige Spæde, dem giver Jeg Landet! Ingen af dem der epirrede mig, ſal ſe det, men i Cal e b min Efner er der en anden Mand og han har fulgt mig, ſaa ham vil Jeg føre ind i Landet, han betraadte og hans Sæd ſal arve det.

Moſes kundgjorde nu Folket, ſra Herren, at de ſulde

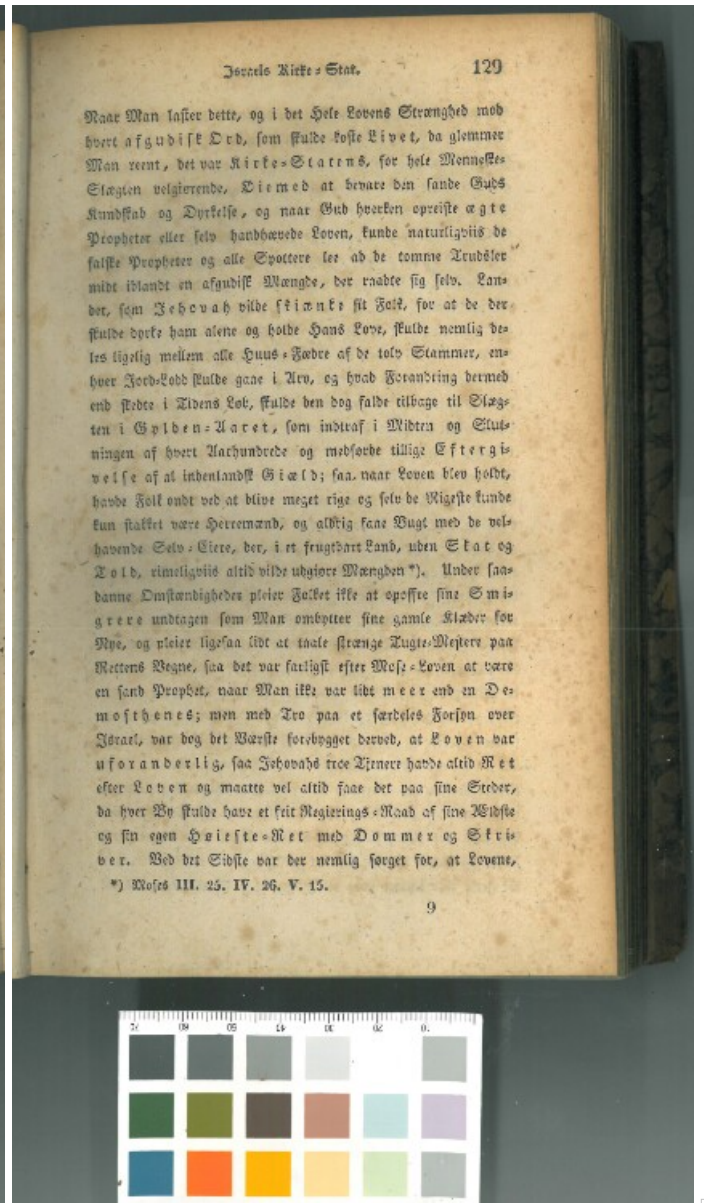
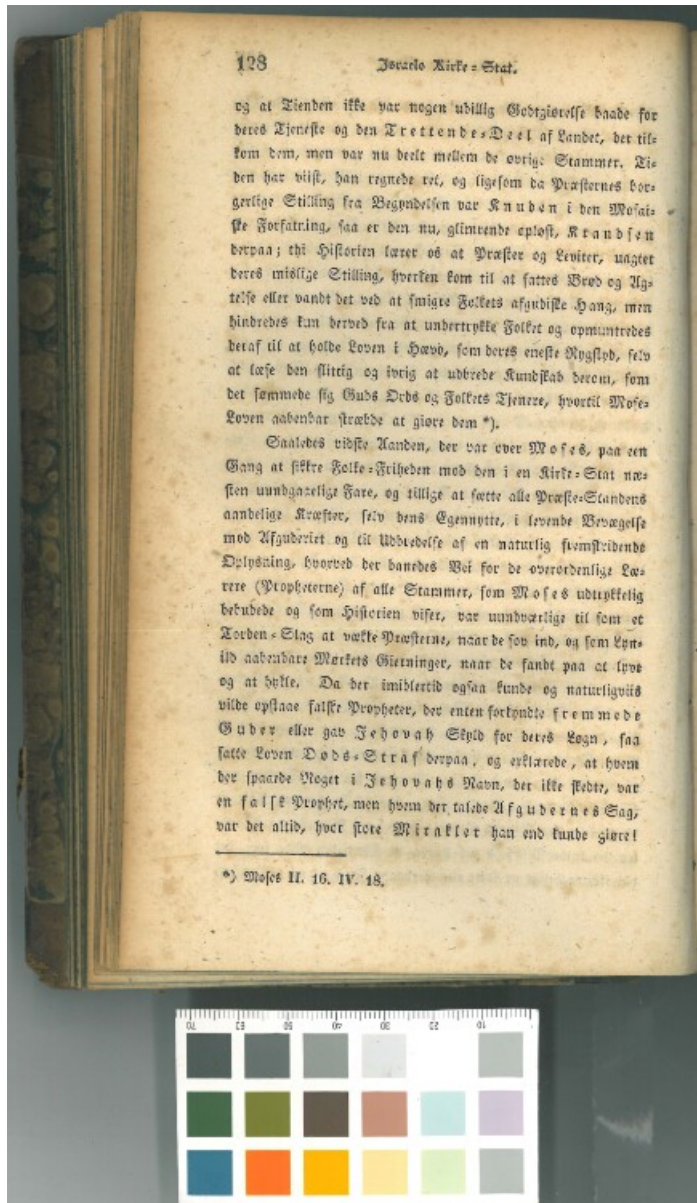

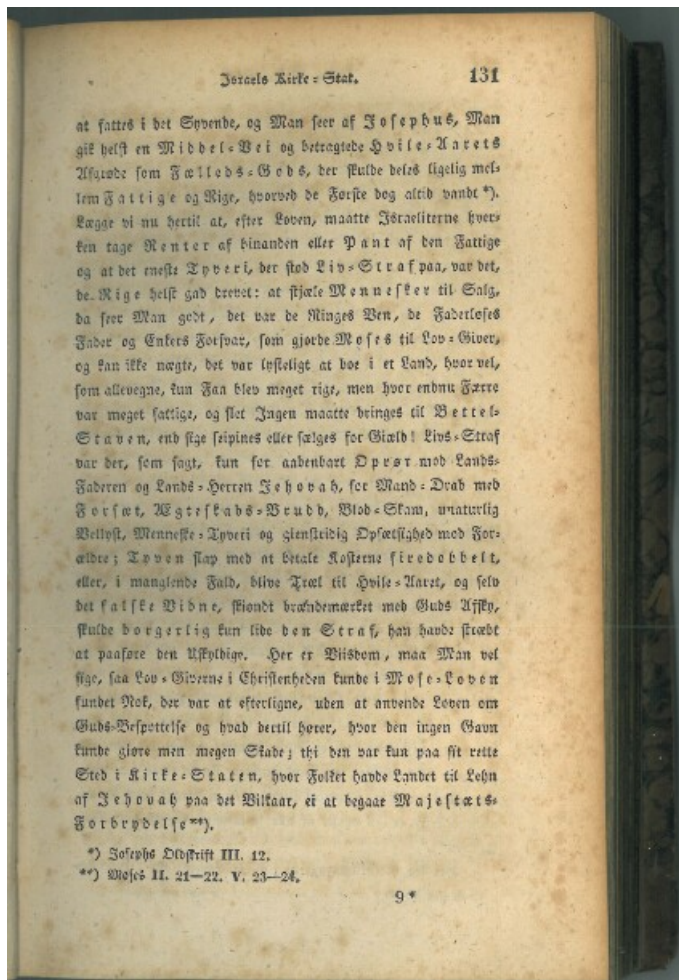
Kirke-Statens ikke virkelig havde den Høieste til sin Beskyttere. Moses forstod nemlig i Dyrigt hele den Teogonistiske Stats-Indretning, som det gienneførte Kastes-Besjen var Hoved-Pjælet i, saa Præsterne i Memphis vilde bestemt sagt, han var labret for tidlig af Skole og bemærket, at vilde han ogsaa blot have sin Kirke-Stat til at bestaa, maatte han i det Mindste gjøre Hævdingskabet arveligt i sin Ar og have en Krigers-Kaste af Josephs Stamme til Thronens og Alterets Værn. Nu gjorde han imidlertid intet Saadant, udnævnte vel Ephraemiten Josua til sin Eftermand, men overlevede, naar han var død, uden virkelig Begieringen og Lovens Handhævelse til Folket selv, som de turde forsvare det for Gud og deres Samvittighed, og da stod Præster og Leviter, med Tabernaklet og Lov-Bogen, arbejdse og værgelose, aldeles overlavede til Forspøet og Folkets Gøddesindende. Havde han nemlig tillagt Levis Stamme Treedie-Parten af Sinaans Land, ligesom Præsterne havde det i Egypten, da vilde der dog været Udsigt til taalelige Kaar, naar de vandt Tid til at danne sig en Livs-Vagt af deres Høste-Mænd eller Uds-Karle, men det var ubestemt i Loven, at Levis Stamme skulde ikke have en Fods-Bred af Landet, men derimod Lende af Alt hvad der groede og visse Dffe: desuden, og det hændte altsaa, hvor Enboer gjorde hvad han vilde, som det hændte, end paa det Folk der dandsede om Guld-Kalven i Sinen, enten de, efter Josua's Død, vilde lade Jehovahs Præster, den strænge Levis Veste, leve med sig eller bringe dem til Døttel-Staven. Naar imidlertid Folket virkelig havde hørt det i Guds Ord med Josua's Stemme fra Tid-Stetten paa Sina, virkelig set Jerden sluges Korah, Dathan og Abiram og virkelig set Aarens Priests-Stav høre Blomster og Mandstær, da turde Moses vel haabe, at Mængden vilde selv, det var ikke raadeligt at fulte eller forhaans Jehovahs Præster,

selv naae de meget almindelig overtraadtes, dog paa sine Ste-
 der, som i Leviternes Bøger, blev i Kraft og Kunde, ved
 Propheterne, paa ny gjære sig gjædende, og i Derigt var Lov-
 givoren naade mild og bleg nok, til kun at sætte borgerlig
 Straf for de særreste Lov-Brud og Livs-
 Straf kun paa de grovste Forbrydelser, der, med Undta-
 gelse af Afgjæderiet, saa aabenbar forfyrrte det borger-
 lige Selskab, at Man snart maatte lære, de kunde lettelig straffes
 for milde men vanskelig for haardt. Der var saaledes slet in-
 gen borgerlig Straf enten for Tiende-Svig eller for
 Overtrædelse af Lovens om Dfvinger, Slitsniisjs mellem Reent
 og Ureent, om Hvile-Naret og Gjaldens-Naret,
 hvorefter blandt Andet Følgen maatte blive, at de Fjeste gik en
 Middeis-vei og holdt Saameget af dem som de, uden for Op-
 offeret, kunde, til langt større borgerlig Fordeet, end de fleste
 Lovgivere drømde om. Den borgerlige Hoved-Sag ved
 Gjaldens-Naret, som var at grundfæste Døds-Nes-
 ten og forebygge Nigardhi, var Wangden alt for gunstig til
 at bortfalde, hvor der ei fandtes nogen Kriger-Kasse eller staa-
 ende Hær, og blev end ikke, som de skulde, alle Trælle med
 det samme frigitvne, saa maatte Leoven dog ikke blot for-
 milde Scallenes Kaar, men stæffe mange især ebraiske
 Trælle Frihed og hindre Israellitene fra, som andre østerland-
 ske Erobrere, at gjære sig til Udel og skabe et Trælle-Holk af
 de Undertryngne. Leoven om hvert syvende Aar, der svarede
 til den syvende Dag og kaldtes Hvile-Naret, var at da
 skulde Jorden og Ploven hvile, alle ebraiske Trælle frigit-
 ves, og hvad der varde af sig selv (i Dliens og Winors Land)
 tilhøre de fattige, hvorefter Moses, paa Guds Begne, lovede
 en dobbelt Høst hvert sjette Aar, og, skiondt Man nok
 kan vide, det klang kun godt i deres Øren, som ingen Jord
 havde og ingen Kiende til, saa vilde dog en vellynet Høst i
 det syvte Aar immer have til Følge, at de fattige kom ikke til

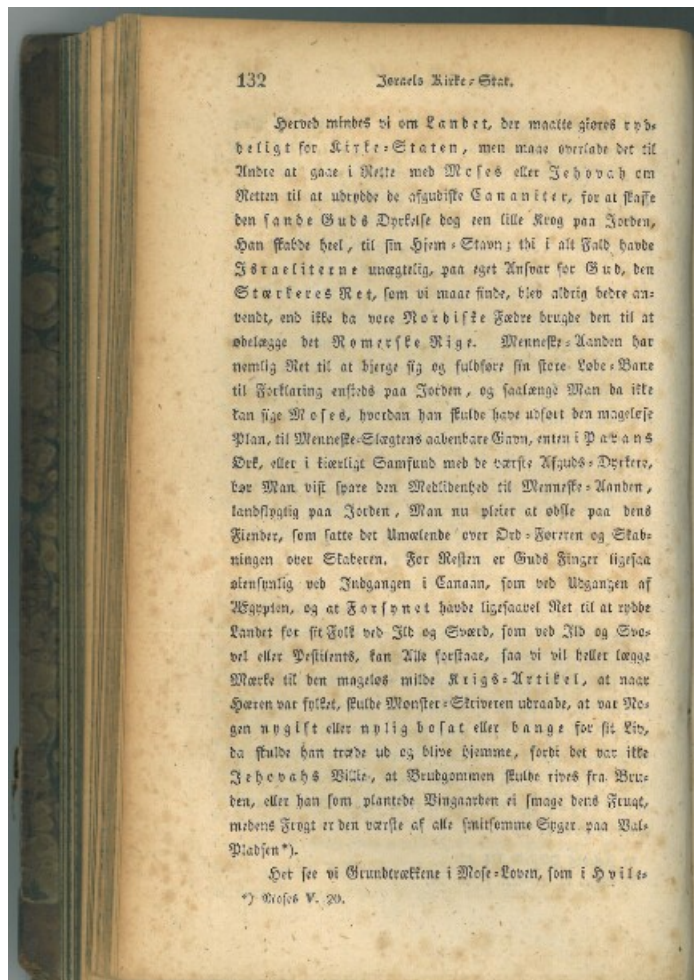

at fattes i det Syvende, og Man seer af Josephus, Man gik helst en Middels-Vei og betragtede Hvide-Arets Udvæds som Fællede-Gods, der skulde deles ligelig mellem Fattige og Rige, hvorved de Fattige dog altid vandt *). Lægge vi nu dertil at, efter Loven, maatte Israelliternes hversken tage Henter af hinanden eller Pant af den Fattige og at der endte Tyveri, der stod Liv-Straf paa, var det, de Rige helst gad dreuet: at skjæle Mennesker til Salg, da seer Man godt, det var de Ringes Ven, de Fadtes Fader og Enkers Fortaar, som gjorde Moses til Lov-Giver, og han ikke magte, det var løstligt at boe i et Land, hvor vel, som allevegne, kun Jaa blev meget rige, men hver endnu Fætte var meget fattige, og det Lagen maatte bringes til Rettelses-Staven, end sige Sapiens eller sælges for Giald-Livs-Straf var der, som sagt, kun for aandenbart Dyrer mod Landts-Fadren og Landts-Herrn Jehovah, see Mand-Drab med Forsæt, Vægtslads-Wædd, Blod-Slam, uraturkelig Velsk, Mennefs-Tyveri og skenskelig Dyrsklighed med Forænder; Lyden slap med at betale Koffens siredobbel, eller, i manglende Fald, blive Frel til Hvide-Arets, og selv det fælle Vidne, skiondt brandmærket med Guds Aftryk, skulde borgerlig kun lide den Straf, han havde skæbt at paaføre den Ufkydig. Her er Vidbom, maer Man vel sige, saa Lov-Givers i Christenheden kunde i Mose-Loven fundet Noe, der var at efterligne, uden at anvende Loven om Guds-Bespottelse og hvad dertil hører, hvor den ingen Gavn kunde gjøre men megen Skade; thi den var kun paa sit rette Sted i Kirke-Staten, hvor Folket havde Landet til Løsn af Jehovah paa det Vilkaar, ei at begaae Majsæts-Forbrødelser**).

*) Josephs Didskrift III. 12.

**) Moses II. 21-22. V. 23-24.

Herod mindes vi om Landet, der maatte gjøres ryddelig for Kirke-Staten, men maaske overlade det til Andre at gaae i Nette med Moses eller Jehovah om Natten til at udbrøbe de afsindige Cananitter, for at fæste den sande Guds Dyrkelse dog ten lille Keog paa Jorden, han skulde heel, til sin Hjem-Stavn; thi i alt Fald havde Israelliternes usagtelig, paa eget Ansvar for Gud, den Stærkeres Ret, som vi maaske finde, blev aldrig bedre anvendt, end ikke da vore Noxhifke Fædre brugte den til at ødelægge det Romerske Rige. Mennefs-Aanden har nemlig Ret til at hjerpe sig og fuldføre sin fæste Løve-Bane til Forklaring endsteds paa Jorden, og saalænge Man da ikke kan sige Moses, hvordan han skulde have udført den mageløse Plan, til Mennefs-Slægtens aadenbare Gavn, enten i Pavaas Del, eller i kienligt Samfund med de værls Udvæds-Dyrers, for Man vist spare den Nærlidenhed til Mennefs-Aanden, landfægtig paa Jorden, Man nu pleier at øbste paa dens Giender, som satte det Umælede over Dyd-Forretten og Stabningen over Staberne. For Nellen er Guds Finger sigsaa skenskelig ved Indgangen i Canaan, som ved Udgangen af Egypten, og at Forsynet havde sigsaaet Ret til at rydde Landet for sit Folk ved Ald og Svædd, som ved Ald og Svædd eller Dyrskent, kan Alle forskaae, saa vi vil heller lægge Mærke til den mageløse milde Krigs-Artikel, at naar Søren var fulkt, skulde Monstret-Skriveren udraade, at var Negen usgilt eller nplig bosat eller bange for sit Liv, da skulde han træde ud og blive hjemme, fordi det var ikke Jehovahs Vilde, at Brudgommen skulde rives fra Bruden, eller han som plantede Vingarden ei smage dens Frugt, medens Frugt er den værste af alle smitsomme Syger paa Vals-Pladsen*).

*) Her seer vi Grundtrækkene i Mose-Loven, som i Hvide

*) Moses V. 20.

Karet, paa Lov-Salens Høi, skulde tydelig opføres for hele Folket; thi da der kun maatte være et eneste Offers-Sted i Landet, hvor Pagtes Urd lod i Tabernaklet, saa skulde alle Mandfolk samles der tre Gange om Aaret, paa de store Høitider, hvoraf Passen var den første, til Minde om Herrens mundelige Tale til Folket fra Sinai, og Lovsalens Høi den tredje, som skulde holdes i Lov-Hytten, til Minde om Livet under Teltet, som var Abrahams, Isaacs og Jakobs og blev hele Folkets i Deten. Det Hele var aandelig sikret paa at frembringe og befæste al den lovgættelige Frihed og Lighed, der paa nogen Maade lod sig forene med Ret og Orden og med Kirke-Statens Hver-Datters; Leven var maageløst mildt med de Ringe, og Dødsdaaglighed, med Althvad der søkker Folke-Kraften, var, saavidt muligt, forebygget, og Boglig Kunst, som, blandt et Folk af poetiske Selvtænder, fremforalt i Oldtiden, umulig kunde trives uden i et Dives-Huus, havde et Saadant i Lovs Høi, hvor Lov-Bogen gav et uforkueligt Monstret og hvor de fleste Indbyggere maatte føle sig sekkede til, endog saa blot til Tids-Jordrin, at læse og skrive*).

End der nu kunde seje et Folk med saa mild og tydelig en Lov, med skriftlige Prækter og med den Guds Draabel iblandt sig, der gav dem baade Landet og Lovet, til at anse forandring, vilde være svært at gaae, naar Man ikke vilste, der skal de vedst: Værn til at være gode Dage, og skal drøden, hvor den Stærkes Ret gaaer, en egen Tro til at træffe sig med, at den usynlige Lov-Giver er den Stærkste. Det forudsagte Lov-Givere og gav derfor en lovt men sundig Konge-Lov, som, naar Kællens Sværd lod i sinns Haand som Lynilden, maatte afsørgte de værste Følger af et overilet Skick. Naar du kommer ind i

*) Moses V. 16. 23.

dit Land og brødder det, siger Loven til Folket, da siger du kan ske: jeg vil dog ogsaa have mig en Konge, ligesom alle andre Folk, og da skal du, med Herren din Guds Samtykke, tage dig en Konge af dit eget Blod og ingentunde en Fremmed. Denne din Konge maa hverken holde stort Hæteri eller hjemføge Egypten, holdt Veie du skal aldrig meer betrede, og han maa ikke have Huset fuldt af Kvinder, thi det forbævrer Hjertet, og han maa ikke heie paa Guld og Sølv. Derimod skal han hos Leviterne faae sig en Afskrift af Lov-Bogen, og den skal han læse i alle sine Livs-Dage, saa han kan lære at frygte Herren din Gud, at holde Hans Bud og udsørg Hans Domme, uden at stie ud derfra til Heire eller Venstre og uden Stolte sig at have sig over sine Brødre! Da skal Israels Throne giennem mange Leed nedarves i hans Hænder! *)

Harde vi nu end Egyptens gamle Lov-Bog ligesaa fuldstændig og vel bevidnet, som vi har Israels, kunde det dog umulig lønne Umagen at læse den for at finde Mængden, men vel ser at finde Mønstret, der aldrig er fiendeligere end i Konge Folks Lov, rigtig beregnede paa mobfattede Mened; thi at et Folk, hos hvem den groveste Afguds-Dyrkelse er blot hørde til Dagens Deden, men til Statens Varsel, hver Præsterne lod alle de Konger staae paa Listen med tomme Navne, der ikke havde enten byggt eller nedrevet Templer og Billed-Statter, og hvor Folket skulde sege sine Guder, ikke over sig i Himlen, men under sig i Graven og i de umælede Dyr, det maatte de Konge Love nødvendig lyde langt anderledes end huer, som i Palæstina, Afguds-Dyrkelse skulde være halstes Gierning, og hver Himlens Gud kun vilde have et eneste Offer-Sted, forlangde intet Tempel og taalde ingen Billed-Stotte. Nu har imidlertid selv Herodotus faa gode som intet om dette Folks Lovs, der, ligesom Chineseerne,

*) Mosés V. 17.

kalde Heits venstre og stræbde med Blid at forvende Naturs
rens Døden i alle Maader, og Diodor fra Sicilien er
da den Første, som, henimod Christi Fødsels Tid, da Ægyp-
tens egenlige Livs-Tid var alt længe forbi, beretter Uebel om des-
ses Love, men saa flygtig og flukket, at det kun er af indvortes
Grunde vi kan stole paa Noget deraf.

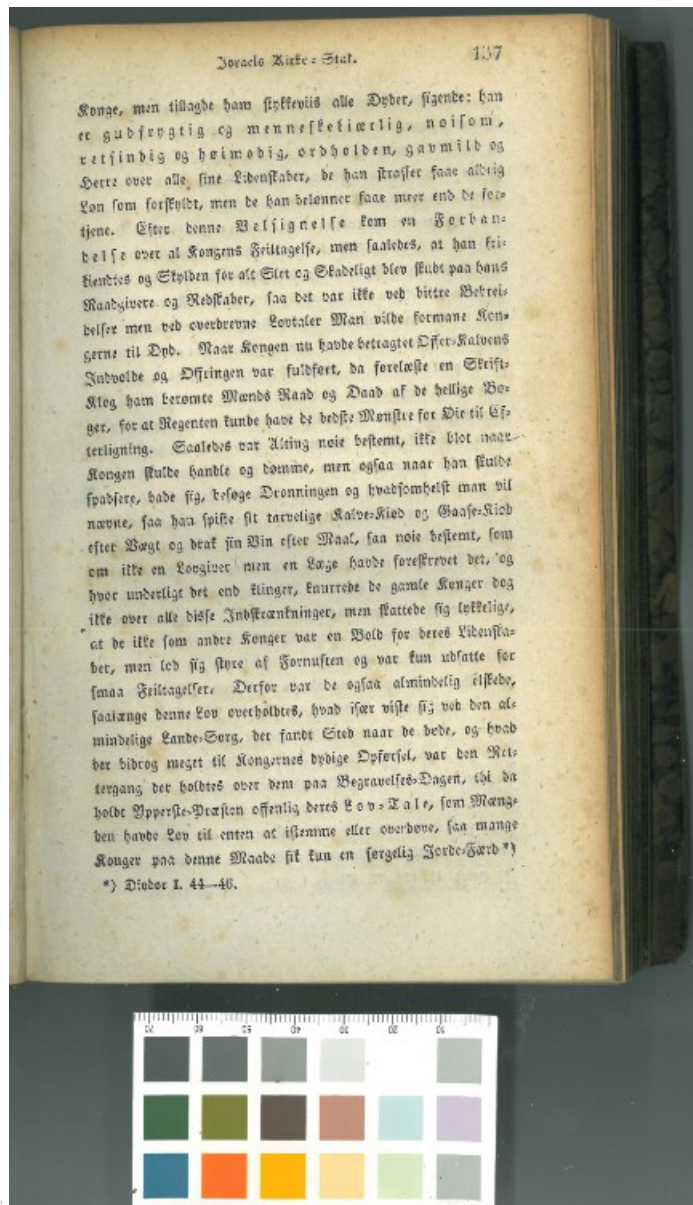
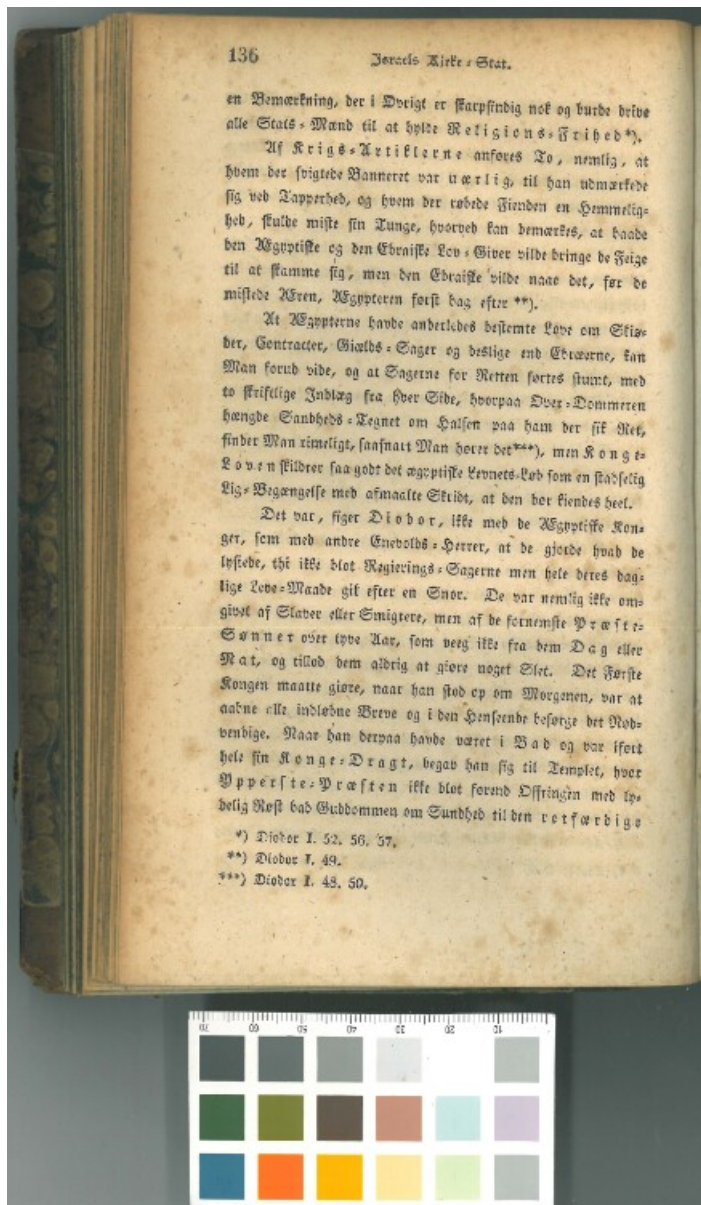
Ægypten, siger saaledes Diodor, har havt fem ind-
fødte Kongere, først Menes, saa Saphes, som især
beskæftigede sig med Guds-Tjenesten, derpaa Sesos-
tes, som indrettede Krigs-Væsenet, saa Bochoris
som ordnede Rette-Gangen og gav Konge-Loven,
og endelig Amasis^{*)}.

Denne korte Lov-Historie, som vi, efter Hero-
dot, endnu kun foretog med det Læk, at Amasis indret-
tede Politiet, ligner saa ganske Forordnings-Følgen i de
nye Stater, at vi maaske finde den rimelig, og en Prøve paa
hvort af disse Slags Love findes vi i det Mindste hos Diodor,
som det kan være værdt at lægge Mærke til.

Forsættigt Mærk paa hvilketomstelt af de hellige Dyr
straffedes med Døden, men var det en Stork eller en Kat,
Man af Banværet havde dræbt, da kostede det ogsaa Livet,
hvorimod den Ebriiske Lev-Siver omhyggelig forordnede
at der skulde være Fri-Stæder i Landet, som den der
af Waade dræbde en Præst eller hvem det var, kunde nemt
tye til, for Blod-Hymneten naagede ham. Hvilken Mængde
Mennesker der i Ægypten maaske have ladt Livet for de Umas-
kende, slutes let, naar Man kun bryder at Rabo-Amterne
(Nomerne) i Ægypten saadantlig havde saa forskellig Guds-
Dyrkelse, at de Dyr der holdtes hellige i det ene, holdtes i
det andet, og Diodor siger, det var saaledes indrettet med
Blid, for at Folket ikke let skulde ønske om at giøre Dyr;

*) Diodor I. 50.

Saaledes slæber Man endnu om med hans Majsflod i
 Egiptens „himmelste Rige,“ løstaler, undskelder og forguder ham,
 og ligesaa lidt hans Scilling ligner Kongens af Danmark, ligesaa
 lidt har andenbar Pharaos lignet Kong Davids, men
 været et mærkeligt Modstykke.

Komme vi nu endelig til Politiet, da beretter Herodotus, at Amasis, som forderree sit eget Leve-Baad, satte
 hele Folket under Politiets specielle Opsyn, der var saa strengt,
 at hvem der ikke aarlig af sig selv gjorde Rede for hvoraf
 han levede, havde allerede drevet sit Liv forbrudt, og til
 hans Tid maade vi da vel henføre hvad Diodor fortæller
 om Tyveri, som en loslig Nærings-Wei i Egypten,
 naar Man blot lod sig indskrive for den og brugte Po-
 litiets Kasserne. Da sit nemlig Tyven for sin Umage Fjerde-
 Parten af Kasserens Værdi, som Tiers Manden maatte
 betale, saa ingen Tyv, der forsked sit Haandværk og tænkte
 billig, kunde ønske sig et sikkerre Levebød eller bedre Hælsere *).
 At Egypternes Uvædselighed for Tyve-Næsker, som Hoi-
 den af Visdom, var ædgyammet, see vi imidlertid af Præ-
 sektes Fortælling om Kampenit, saa Tyvene har vist altid haft
 behøft af det strenge Politii i Egypten, som Amasis vel kan
 have tænkt men har ingenlunde indført; thi allerede i No-
 sephs Tid see vi at i det Mindste Fremmede maatte
 være godt beredt paa Skarp Kæker eller berede sig til Døden, og
 hvor Politiet skal holde saa vaagant Die med de Fremmede, kan
 det umiølgelig tabe de Indfødte af Sigte. I et Land desuden,
 hvor der fulde holdes Syns-Forretning over alle de Hunde og
 Katte der bøde, hvor Lægens ueagtig fulde følge de gamle
 Recepter, hvor den der kurerde for Hoved-Pine ingenlunde
 maatte kurerer for Tand-Pine, og hvor titusinde andre Smaa-
 ting daglig maatte iagttages, kan Man nok vide, Politiet altid
 har spilt en Hoved-Rolle, og kan ikke uden Gru tænke sig den
 *) Herod. II. 173. 77. Diodor I. 50.

Land og de Kunstlæber saaledes indpærrede, der kun ved den feiste Virksomhed kunde føre Menneske-Slægten frem paa sin store Lykke-Vane til Forklarings-Maalet. Saer Man drejer sig for først Son paa den forskont indvirkede men mestelig udsøgte, glimrende Bedrift af Høshøst, hvorved Israelliterne lærde Agers Dyrtning, Handværker og borgerlig Tugt, Levets teer lærde at regne og Rive, at veie og maale, og Mesers opdroges til den statslogeste og mest videnskabelige Mand i Old-Tiden, Altsammen paa Egypternes Befæstning, uden at der dog gik det Mindste tabt af den høie Lærke-Fugt, den rige Livs-Holde og den varme Friheds-Følelse, der udmærker Abrahams Hjerde-Stamme og maatte udmærke det Præstelige Folk, der stude kunngjorde Slægtens Vane og store dens Tjeb; saer Man først Son derpaa, da er det kun med Møie Man river sig løs fra den store Betragtning, der fører til at blive forretnings-Var i Eten, før Man gaar videre; men videre maa vi dog nu ufortøvet, og afbrude det best med den Bemærkning, at, efter Præstens Tale om Hjerdes Kongerne, maa Joseph med temmelig Held have prøvet paa at omskade alle de egyptiske Indretninger i en bedre Land, hvorved Plante med Israelliterne og Moses er blevet betydelig fremmet.

Det hellige Land.

Den Dag kommer nok, da Man ligesaa vel i Nyaars-Tiden som i Midt-Alderen, ligesaa vel i Skolen som i Kirken, kalder Palæstina det hellige Land, og vil grave nok saa stiftig der, som i Grækenland og Italien efter Dib-Sager, men endnu er Dagen ikke kommet, thi Landet har været despondentlig forskont i den videnskabelige Tid, og altid vil Man finde, det ogsaa i denne Hensende bærer en Medsetning til Egypten; thi paa det ene Sted har Smaas-heden efterladt sig flere og paa det andet Stedet kun smaa

